

Lenka Procházková – ‚O Babě hladové‘

Byl jeden domeček, v tom domečku stoleček, na stolečku sklenička, v té skleničce vodička, ve vodičce deset tabletek. Jak se rozpouštěly, bílý kal pomalu stoupal vzhůru.

Vypiju to vestoje, rozhodla se žena, budu se při tom dívat z okna. Odhrnula záclonu, dvůr za domem byl prázdný, pod rozžatou lampou se bělaly ošlapané křídové čáry dětského panáka. Sevřela sklenici a cukavým pohybem zápěstí rozvířila práškovou usazeninu na dně. Připomnělo jí to oblé skleněné těžítko, které mu kdysi dala. Uprostřed stála figurka ponocného, a když se koulí zatřepalo, zvedl se kolem něho sníh.

Zvedla sklenici k puse a zkoumavě omočila v tekutině špičku jazyka. Otrásla se, přemítavě pohlédla k lednici, na které stála cukřenka, ale hned to zamítla, připadalo jí to jako fixování. Nadechla se, přitiskla okraj sklenice k dolnímu rtu a vtom jí po zádech přešla ledová ruka. Otočila hlavu a uviděla svou Smrt.

Nevypadala nijak děsivě, neměla kosu ani jiné literární rekvizity, působila jako unavená Siciliánka, celá v černém, jen vlasy nad pomačkaným obličejem měla obtočené bílou plenkou. „Já myslela, že přijdete až pak,“ hlesla žena. „To bych ti byla platná s křížkem po funuse!“ ušklíbla se Smrt a sedla si na lavici, která pod ní nezapraštěla. Pečlivě si srovnala náběry sukně, pak natáhla dlouhou paži: „Můžu ochutnat?“ Žena jí poslušně podala drink. Smrt tekutinu nejdřív očichala, pak si ji prohlédla proti světlu a nakonec trochu nabrala do úst. Chvilí doušek kousala jako koštér víno, pak nehlesně polkla a spokojeně přikývla. „V pořádku. Ted‘ ještě zkontroluju dokumentaci. Ukaž mi dopis.“

„Jaký?“ lekla se žena.

„Tvůj. Dopis na rozloučenou.“

„Aha. Tak ten nemám, žádný jsem nenapsala. Připadalo mi to zbytečné.“

„Zbytečné?! Vykřikla popuzeně Smrt. „Tak milostivá si zavádí vlastní pravidla, to jsou mi věci!“

„Promiňte,“ zpokorněla žena. „Můžu ho teda nat’ukat ted‘?“

„Nat’ukat?! Nejsi ty t’uklá? Musí to být tvou rukou.“

Máte pravdu,“ poznala žena a vytáhla ze zásuvky papír s tužkou. Sedla si ke stolu, chvíli okusovala nehet na palci, potom zas vstala a přitiskla čelo na okenní sklo.

„Co je?“ zavrtěla se Smrt.

„Přemýšlím, jak to formulovat.“

„Co nejstručněji,“ radila Smrt.

„No, právě. Nemohla bych si načrtnout koncept?“

„Nezdržuj. Za hodinu mám další rito. Jsou to jenom tři odstavce: úvod, stat’ a závěr.

V úvodu vysvětlí, že je to dobrovolný čin, ve statí objasní, proč ho podnikáš, a v závěru oznam osobu, která za to může, případně vyluč, že za to někdo může. A nezapomeň na datum.“

Žena vzdychla, sedla si a rychle napsala do pravého horního rohu datum. Smrt se naklonila přes stůl a rozčileně vyjekla: „Co je to za tužku?“

„Průpiska,“ pokrčila rameny elévka.

„Jenže červená! Tyhle dopisy se píšou buď’to černě nebo tmavomodře. Červeně jedině, když je to vlastní krev,“ dodala Smrt a vztekle odškusbla rožek papíru s datem. Pak vylovila ze záňadří pero s černým inkoustem a podala ho ženě. Ta váhavě odšroubovala víčko. „Už s tím někdo...tohle psal?“

„Každý druhý,“ ušklíbala se Smrt. „Naposled včera, jeden profesor. To jsou poměry, když ani v bytě univerzitního profesora nenajdeš pero s tmavým inkoustem.“

„A,“ olízla si vyschlé rty žena, „ten profesor, jak... taky prášky?“

„Ne, prášky ne. Byl to svým způsobem chlap, takže provaz. Akorát,“ uchechtla se pod dlaní Smrt, „že si tu skobičku přitloukl moc nízko, musela jsem pak... ale to už jsou detaily. Ty se mi tady moc nerozptyluj a radši piš. Už tu trčím půl hodiny. Jinej se za tu dobu propracuje až k agónii.“

Žena rychle napsala dva řádky, pak pohlédla na sklenici. „Myslíte, že to bude bolet?“

„Bude,“ slíbila Smrt. „Cos čekala?“

„Představovala jsem si, že prostě usnu.“

„To víš, že usneš, potom.“

„Bude to trvat... dlouho?“

„Záleží na tom, kolik vážíš. A jestli jsi večeřela.“

„Padesát pět. A naposled jsem jedla ráno, chleba se sýrem.“

„Tak to bude rychlý. Ted' už nevyzvídej a dopiš to. Já jsem totiž nevečeřela,“ postěžovala si Smrt.

„Chcete, abych vám udělala vajíčka? Mám čerstvý z venkova. Můžu vám je osmažit s cibulkou.“

„Cibule mi nedělá dobře. Slaninu nemáš?“

„Jenom sádlo.“

„Tak jo. Rozklepni jich tak pět a hodně opepři, aber schnell, schnell!!“

Žena otevřela lednici, vyndala sádlo a vejce, pak si připravila pánev. „Vy pracujete i v Německu?“ zeptala se už nad sporákem.

„To tak!“ ohradila se Smrt. „Já jsem z Pražského družstva. Letos mám Žižkov a část Vinohrad. Tohle jsem slyšela od jednoho turisty. Naložil se v hotelu Flóra do vany a pižlal si žilky, blbeček. O tepnách asi v životě neslyšel.“

„Jak to dopadlo?“ strnula nad pávní žena.

„Jak asi? Musela jsem mu pomoci. Aber schnell, schnell!“ zaimitovala posměšně. „Ale honorář mi dal slušnej.“

„Honorář? Myslela jsem, že chodíte zadarmo.“

„To máš z pohádek, vid'. Jenomže já jsem skutečná. Dáš mi k tomu rohlík?“

„Mám jenom chleba.“

„Tak patku. A nemusíš si špinit nádobí, sním to rovnou z té pánve.“ Vykasala si rukávy a sklonila se nad večeří.

„Jaký honorář budete chtít ode mně? Nebo je to dobrovolné?“

„To jenom u cizinců, jinak máme přesně určené taxy. Ty nebudeš drahá,“ řekla Smrt s plnou pusou vaječiny. Pak polkla a počítala na prstech. „Otrava farmaky, to jsou čtyři sta, zdržení s psáním dopisu – stovka, půjčení služebního pera – deset korun, pak ještě příplatek za zvláštní služby, pokud je chceš.“

Žena zvedla hlavu od dopisu. „Co je to, zvláštní služby?“ hlesla poplašeně.

„Recitace. Hodně zákazníků chce při tom slyšet lidský hlas, tak recituju nebo odříkávám růženec,“ vysvětlila Smrt a odstrčila dohledka vyjedenou pánev. Pak vyndala ze zánadří kalkulačku a kostnatými prsty začala vyt'ukávat cifry.

„Co chtěl ten profesor?“ vyrušila ji žena.

„Shakespeara. Šedesátý šestý sonet: Znaven, ach znaven vším já volám Smrt a klid,“ odříkala zálibně. „To si v poslední době žádá hodně klientů. Jenže pan profesor trval na Saudkově překladu, ten jsem spatra neuměla, a tak se čtvrt hodiny vrtal v knihovně. Jo, o

slovíčka, to mu šlo, šťouralovi, ale aby pořádně vyměřil místo pro skobu... A co ty? Budeš chtít zvláštní služby?“

„Přinesu Jefferse. Postel u okna,“ rozhodla se žena.

„Je to dlouhý?“

„Jedna stránka.“

„Jedna stránka neznámého textu to je za tři pětky,“ broukla Smrt nad kalkulačkou.

„Celkem to máš za pět set čtyřicet.“

Žena odešla do pokoje a vrátila se s knihou a s peněženkou.

„Tu šrajtofli nech ležet na stole. Já si to vezmu až pak. Platit dopředu přináší smůlu.“

Zvedla sklenici a pohybem zápěstí znovu rozvířila usazeninu na dně. Pak se nadechla a začala polykat.

„Jen to tak zbrkle, zlatíčko,“ kecala jí do toho Smrt. „Padá to do tebe jako do studny. Abychom nemusely začínat znovu!“ hučela jí za zády.

Tekutina už byla do půlky vypitá, když ženě klesla ruka. „Neklepe někdo?“ šeptla.

„Ne, to se ti zdá. Tak už to doraz, ať ti můžu číst. Je to moc pěkná básnička.“

„Ale já slyším, že někdo klepe!“ vydechla žena.

„Nevymejšlej si! Co by kdo klepal, máš přece zvonek, ne?“

„Tak to už jsou asi halucinace,“ smířila se a upila dva hlty. „Zůstanete se mnou až do konce?“

„No zdali! Tak honem, za maminku, za tatínka, za toho vola...“ Žena odložila prázdnou sklenici, olízla si hořké rty a otrásla se. „Nemohla bych to něčím zajist?“

„To nestojí za to. Radši si lehni, udělej si pohodlí,“ řekla něžně Smrt.

Žena si sedla na linoleum, pak se překulila na bok a přitiskla si dlaň na žaludek. Smrt ji překročila, roztočila kohoutek s teplou vodou, pečlivě vydrhla litinovou pánev, utřela ji a zařadila do kredence. „Jak je?“ zeptala se pak.

„Bolí to,“ hlesla žena.

„Už? Tak já čtu, abych to vůbec stihla!“

Když sklapla knížku, bušení na dveře se změnilo v kopání, ale žena už to neslyšela. Smrt jí zavřela oči, pak vytáhla z kapsy maličký fotoaparát a pořídila snímek dopisu na rozloučenou. Potom si odpočítala z penženky svůj honorář.

Dveře už praštěly v pantech, když vyškubla telefonní šňůru ze zdi, „to víš!“ zamumlala a proběhla do pokoje. Ve chvíli, kdy přelézala oknem do dvora, dveře s řachnutím povolily. Ale Smrt věděla, že její práci teď už žádný vůl nemůže zmařit. Pod lampou si všimla křídového panáka, neodolala a rychle si ho přeskákala. Pak nasedla na černý bicykl a šlápla do pedálů.

Přejela šest ulic a zastavila u rohového činžáku. Kolo schovala ke sklepu, pak vyběhla do třetího patra. Zatímco oddechovala a hledala v zářadří univerzální klíč, zavanula k ní známá vůně. Tiše odemkla. V předsíni vypočila zvonek a pak už rozrazila dveře do kuchyně. „Tak moment, zastav si to ještě!“

„Proč?“ ozvala se malátně klientka: Ležela na rozprostřené dece vedle stolu a pročítala si nějaký text.

Smrt ji popuzeně obešla a rychle zavřela kohoutky plynového sporáku. Potom natáhla ruku: „Kde máš dopis?“

Žena skoro otráveně vzdychla a podala jí své papíry.

„Strojopis!“ zamračila se Smrt. „O babě hladové,“ přečetla nadpis. „Tomu ty říkáš dopis na rozloučenou?“ Vztekle zmuchlala listy a hodila je do koše. Ohmatala klientce puls. Pak ji

podebrala pod rameny a odtáhla ke stěně. „Tak, pěkně se opři, tady máš pero a papír. Nejdřív datum, pak úvod, a stručně! Nehraj si na spisovatelku, děvenko.“

(1987)

Originally published in: *Zvrhlé dny* [Perverse Days]. Prague: Primus, 1995 (5-11).